

BERICHTEN

Verenigingsverslagen en mededelingen

STICHTING VOOR WETENSCHAPPELIJK
TANDHEELKUNDIGEN ARBEID
NEDERLANDSE VERENIGING VOOR
PARODONTOLOGIE

Aankondiging cursus Prof. Dr. P. Schärer

In samenwerking met de *Nederlandse Vereniging voor Parodontologie* organiseert de *Stichting voor Wetenschappelijk Tandheelkundigen Arbeid* op zaterdag 22 september 1984 een cursus – onder de titel 'Reconstructive Dentistry' – die wordt verzorgd door Prof. Dr. P. Schärer (Universiteit van Zürich).

Deze cursus wordt gegeven in het hoofdgebouw van de Vrije Universiteit aan de De Boelelaan te Amsterdam en vangt aan om 9.30 uur.

De volgende onderwerpen zullen onder andere worden behandeld:

- clinical management of rehabilitation cases;
- periodontal and orthodontic pretreatment;
- occlusal aspects in restorative treatment;
- bruxism, the rationale for occlusal treatment;
- esthetic considerations during tooth preparation;
- comparison between natural teeth and artificial crowns;
- success and failure cases.

De kosten van inschrijving (inclusief syllabus en lunch) bedragen voor leden van de Ned. Ver. van Tandartsen en/of de Ned. Ver. voor Parodontologie f 140,—. Voor niet-leden is het inschrijfgeld f 175,—.

Nadere informatie over inschrijving en programma wordt verstrekt via het gele inlegvel van de Stichting W.T.A. in het Nederlands Tandartsenblad en het programmaboekje van de Ned. Ver. voor Parodontologie.

NEDERLANDSE VERENIGING VOOR
PROTHETISCHE TANDHEELKUNDEAankondiging symposium 'De tandheelkundige
behandeling van de ouder wordende mens' d.d.
13 oktober 1984

De *Nederlandse Vereniging voor Prothetische Tandheelkunde* organiseert op zaterdag 13 oktober a.s. – van 10.00 tot circa 15.00 uur – in het Hoofdgebouw van de Vrije Universiteit (De Boelelaan 1115, Amsterdam) een symposium over het thema 'De tandheelkundige behandeling van de ouder wordende mens'. Het programma vermeldt de volgende sprekers met hun onderwerpen.

Prof. Dr. D. L. Knook (plv. directeur Instituut voor Experimentele Gerontologie TNO, Rijswijk): Het biologisch fenomeen van de veroudering.

C. de Baat (tandarts te Katwijk): Ouderdoms-

verschijnselen en -afwijkingen in de mondholte. Prof. Dr. J. D. Van Willigen (hoogleraar in de Orale Fysiologie RUG): Veranderingen in het oro-faciale gebied in het bijzonder met betrekking tot de dynamiek van het bot.

Dr. H. A. de Koomen (wnd. hoofd Instituut voor Volledige Prothese en Maxillofaciale Prothetiek KUN): De tandeloosheid; een verschijnsel van ouderdom?

M. Snijder (tandarts te Katwijk): Tandheelkundige behandeling van de ouder wordende patiënt: uitgangspunten en mogelijkheden.

Het symposium is ook toegankelijk voor niet-leden van de Ned. Ver. voor Prothetische Tandheelkunde. Aanmelding kan geschieden door overschrijving van f 75,— (incl. lunch en koffie) op de postgirorekening van de penningmeester van de vereniging, K. J. G. van der Laan te Utrecht (nr. 2264535).

Nadere inlichtingen zijn te verkrijgen bij de secretaris, S. E. W. Engels, telefoon 020-548 44 54.

NEDERLANDSE VERENIGING VAN
TANDARTSENAankondiging Najaarsvergadering d.d. 16-11-
'84 te Meppel en d.d. 17-11-'84 te Rotterdam

De *Nederlandse Vereniging van Tandartsen* bestond 1 juli 1984 tachtig jaar. Hoewel dit feit uitnodigt tot terugblikken en het projecteren van het verleden op het heden, wil het bestuur tijdens de Najaarsvergadering juist vooruitzien. De snelle ontwikkelingen binnen de tandheelkunde hebben immers grote invloed op de dagelijkse praktijk van de tandarts. Maar ook economische en maatschappelijke ontwikkelingen doen zich gelden. Voor zijn professionele bestaan is het belangrijk dat de tandarts op deze veranderingen inspanning, zodat hij daaraan mede richting kan geven. Daarom zal tijdens de Najaarsvergadering aandacht worden besteed aan vele factoren die de praktijk van de tandarts zullen gaan veranderen. Dit gebeurt onder de titel: *Beroepsuitoefening tandarts*.

Het programma – waarbij Prof. O. Hokwerda als moderator optreedt – ziet er als volgt uit.

Prof. O. Hokwerda: Algemeen beeld beroepsuitoefening; kaderstelling programma.

Mr. K. Nijgh: De wensen van de consument.

J. G. A. Advokaat: Tijdsbesteding van de tandarts.

Dr. H. H. Tan: Het project Abcoude: delegatie aan een mondhygiëniste met uitgebreid takenpakket.

Prof. Dr. L. Coppes: Taakdelegatie: het model Jordaan.

Prof. Dr. T. Pilot: Ontwikkelingen in het beleid. A. H. Slotboom: Tandheelkunde in ziekenfondsverband.

F. Beenhakker: Toekomstperspectieven.

De vergadering op vrijdag 16 november a.s. vindt plaats in Schouwburg Ogterop te Meppel, terwijl De Doelen in Rotterdam voor zaterdag 17 november 1984 zijn gereserveerd.

NEDERLANDSE VERENIGING
VOOR DE STUDIE VAN SOCIALE
TANDHEELKUNDEAankondiging najaarsvergadering te Amster-
dam d.d. 22 november 1984

Op donderdag 22 november a.s. houdt de *Nederlandse Vereniging voor de Studie van Sociale Tandheelkunde* in het gebouw van de Subfaculteit der Tandheelkunde van de Universiteit van Amsterdam (Louwesweg 1, Slotervaart) haar najaarsvergadering.

Het thema luidt 'Kroon en Munt – Verzekeringssysteem en tandheelkundige gezondheidszorg'. Dit onderwerp zal door vier sprekers worden behandeld; één van hen is Prof. Howard L. Bailit, die onderzoekingen heeft gedaan naar de relatie tussen verzekeringswijze en consumptie van tandheelkundige diensten.

De kosten voor deelneming bedragen f 20,— voor leden en f 50,— voor niet-leden. Nadere inlichtingen worden verstrekt door mw. A. Hoyng, Dijkgravenlaan 3A, 1181 PG Amstelveen (tel. 020-43 78 83) en Dr. H. H. Tan, telefoon 020-15 69 36 (toestel 190).

Internationaal

FÉDÉRATION DENTAIRE INTERNATIO-
NALE

Goede samenwerking met de WHO

In zijn toespraak ter gelegenheid van het 71e Wereldjaarcongres te Tokio (november 1983) heeft de aldaar te gast zijnde directeur-generaal van de World Health Organization, Dr. Halfdan T. Mahler, bijzonder waardeerende woorden tot de Fédération Dentaire gericht. Hij vond dat deze organisatie een prijzenswaardige moed aan de dag legde door haar bereidheid, zich samen met de WHO in te spannen om de mondgezondheid van de wereldbevolking te bevorderen (Health for All by the Year 2000: zie ook Ned Tijdschr Tandheelkd 1982; 89: 129-30 en 599; 1983; 90:210 en 618). Hij stelde dit te meer op prijs omdat de FDI dit ideaal liet prevaleren boven de eigen belangen van de professie.

Het zou naar de mening van Dr. Mahler een grote inventiviteit van alle betrokkenen vergen om ervoor te zorgen dat deze samenwerking niet ging ten koste van de arme landen, waar veelal zelfs nog geen begin van sociaal-tandheelkundige voorziening bestaat. Zulke landen dienen doeltreffend te worden geholpen met de opbouw van tandheelkundige gezondheidsdiensten, die moeten worden voorzien van eigen mankracht,

opdat zij hun problemen zelf de baas kunnen worden.

Hoezeer preventieve maatregelen in dit opzicht ook kostenbesparend mogen zijn, men dient – aldus Dr. Mahler – rekening te houden met het feit dat heden ten dage de verlangens in veel arme landen uitgaan naar curatieve verzorging. Uit eigen ervaring was hem namelijk bekend dat ondanks de omstandigheid dat in sommige landen miljoenen stierven aan allerlei infectieziekten, de mensen in die gebieden vaak een verrassende zorg hadden voor hun gebit en dat zij bereid waren relatief veel geld te betalen voor curatieve behandeling, die natuurlijk vaak zeer gebrekkig was.

Het spreekt vanzelf dat de opbouw van tandheelkundige gezondheidsdiensten in zulke gebieden westerse deskundigen voor moeilijke vraagstukken stelt, o.a. met betrekking tot technologische eisen en financiële mogelijkheden. Door gezamenlijke inspanning van WHO en FDI moet het zeker mogelijk zijn alvast een goede start te maken en daarmee tevens het vertrouwen van de betrokken bevolkingen te winnen. Dr. Mahler sprak de hoop uit dat de WHO al het mogelijke zou doen om te zorgen dat het door de FDI in haar gestelde vertrouwen niet zou worden beschaamd, aldus het meinummer van de FDI-Newsletter, waaraan het bovenstaande werd ontleend.

FÉDÉRATION DENTAIRE INTERNATIONALE

Tropical Dental Journal

Het is duidelijk dat de mond- en tandheelkundige ontwikkelingen in de landen van de derde wereld steeds meer de professionele belangstelling genieten. In het bijzonder de FDI is daar bij voortdurend mee bezig, zoals de laatste jaren ook blijkt uit de inhoud van haar officiële orgaan, de FDI-Newsletter. In zijn redactionele commentaar, afgedrukt in het meinummer 1984, vestigt de secretaris-generaal, Dr. J. E. Ahlberg, er de aandacht op dat in verschillende ontwikkelingslanden al aanzienlijke vooruitgang is geboekt, doch dat daar in de geïndustrialiseerde landen te weinig van bekend wordt. Het voornaamste struikelblok is in dit opzicht nog altijd het gebrek aan communicatie en de nog schaarse mogelijkheden, daar verbetering in te brengen.

In verband hiermee heeft de FDI-Newsletter een ongebruikelijk initiatief genomen, namelijk om een niet-FDI-tijdschrift in de belangstelling van de lezers aan te bevelen. Het gaat om het al bijna zeven jaar bestaande *Tropical Dental Journal*, dat in die betrekkelijk korte tijdsspanne al ruimschoots heeft voldaan aan de verwachtingen die bij zijn oprichting bestonden: het heeft kans gezien een forum te verschaffen waarin o.a. wetenschappelijke werkers in de tropen de resultaten van hun onderzoekingen en hun ideeën omtrent de beoefening der tandheelkunde in de desbetreffende gebieden kunnen publiceren. Zo zijn er al vele artikelen uit Azië,

Afrika en de eilandenwereld van de grote Oceaan verschenen. De universiteiten van tien tropische landen hebben door hun medewerking aan het *Tropical Dental Journal* niet weinig bijgedragen om de voorheen schaarse kennis van deze gebieden te verbreiden, bijvoorbeeld over epidemische onderwerpen, onderwijsproblemen, fluoridering en merkwaardige gebruiken (mutilatie) in de ontwikkelingsgebieden. Al met al verdient de geboden leesstof dat van de inhoud van dit tijdschrift in ruime mate kennis wordt genomen.

De aanbeveling heeft – aldus Dr. Ahlberg – nog te meer reden, omdat het *Tropical Dental Journal* niet de steun geniet van een grote uitgever. Het wordt met geringe middelen geëxploiteerd door een enthousiaste, maar onbezoldigde redactie. Het zou daarom goed zijn als het door de steun van meer abonnementen een meer solide financiële basis kreeg.

Elders in hetzelfde nummer van de FDI-Newsletter zijn nog enkele titels met een korte inhoudsopgave vermeld ter ondersteuning van Ahlbergs betoog.

Buitenland

BURMA

Asian Pacific Symposium

Op 17 november 1983 werd te Tokio, in het kader van het FDI-Wereldjaarcongres het 'Asian Pacific Symposium' gehouden. Behalve Japan namen Australië, Burma, Hong Kong, India, Zuid-Korea, Maleisië, Nieuw-Zeeland, de Filipijnen, Singapore en Thailand hieraan deel. Ook Indonesië was vertegenwoordigd. De waarde van het symposium was onder andere hierin gelegen, dat het nieuw inzicht verschaftte in de paradoxale aard van de mond- en tandheelkundige ontwikkelingen in die landen, waar enerzijds moderne westerse behandelingsmethoden worden toegepast, terwijl er anderzijds nog wel degelijk plaats is voor door eeuwenlange traditie gevormde praktijken.

De FDI-Newsletter van mei 1984 vestigt in dit nummer de aandacht op de voordracht van een vertegenwoordiger van Burma, een in het westen weinig bekend land, waar ondanks het bestaan van traditionele vormen van behandeling en mondhygiëne de tandheelkunde de laatste jaren grote vooruitgang heeft geboekt.

Burma is een republiek in Achter-Indië en wordt begrensd door Bangla Desh, China, Thailand en de Golf van Bengalen. Het land heeft een bevolking van ruim 33 miljoen zielen en een tropisch klimaat. De hoofdstad is Rangoon. De economie van Burma berust voornamelijk op de rijstcultuur, bosbouw (teakhout) en de winning van aardolie. De godsdienst is voornamelijk boeddhistisch.

Gewoonten

Een eeuwenoude cultuur duidt op eeuwenoude gewoonten. Een groot aantal nog bestaande me-

dische en tandheelkundige behandelingswijzen legt daarvan getuigenis af. Zo was het in sommige etnische groepen traditie om de tanden en kiezen met plantaardige produkten zwart te kleuren, niet alleen om ze tegen tandbederf te vrijwaren maar ook om esthetische redenen. De kleurstoffen, afkomstig uit vruchten van de broodboom, leverden voor het gebit echter vaak gevaren op, omdat ze door de vermenging met vruchtenzuren tot erosie leidden; hierdoor werden de elementen vaak zeer gevoelig. De gewoonte is thans dan ook grotendeels verlaten; bij slechts enkele etnische groepen komt ze nog voor.

Wel is in Burma – evenals trouwens in andere Zuid-Aziatische landen – het betelkauwen als eeuwenoude traditie nog sterk in zwang. Verder rookt men in Burma veel, zowel pijp als sigaren en sigaretten.

In de stedelijke gebieden neemt het gebruik van de tandenborstel steeds toe. Op het platteland zijn tafelsout, houtskool, as en zelfs fijn zand veelvuldig toegepaste tandreinigingsmiddelen.

Enkele nadere gegevens

Er bestaat in Rangoon een onderwijsinstelling voor de opleiding van tandartsen; zij is gevestigd in Rangoon. Jaarlijks worden er 60 studenten aangenomen. Het land telt 500 bevoegde tandartsen, hetgeen betekent dat er één tandarts op 75.770 inwoners is.

Een in 1977 door de landelijke tandartsen in samenwerking met de WHO uitgevoerd onderzoek leverde de volgende resultaten op:

- Van de blijvende elementen van kinderen beneden 12 jaar was 35% door cariës aangeast; voor de volwassenen van 35-44 jaar bedroeg het percentage 48.
- Ernstige vormen van gingivitis werden waargenomen bij ruim 8% van de 6-jarigen, 11% van de 12-jarigen en 24% van de volwassenen tussen 35 en 44 jaar. Van laatstgenoemde groep was 6% in het bezit van partiële of totale protheses.
- Kanker van de mondweefsels, resp. van de pharynx, werd bij 13,6% van de bevolking aangetroffen. Voor de mondweefsels alleen bedroeg het percentage 6,2: vooral de tong was relatief frequent aangedaan.

Gedurende het onderzoek werd in verschillende gebieden het fluoridegehalte van het drinkwater nagegaan. Dit was overal zeer laag: minder dan 0,2 mg/l.

ZUID-AFRIKA

Medical University of South Africa

Ter bevordering van goede betrekkingen met Zuid-Afrika bezocht de president-elect van de FDI, Dr. R. Newbury dat land in augustus 1983. Zijn belangstelling ging in het bijzonder uit naar de nieuwe Medical University of South Africa, kortweg MEDUNSA genoemd. De FDI-Newsletter brengt hieromtrent in het meinummer

1984 verslag uit, ondertekend door F. A. de Wet. Daaruit moge het volgende worden overgenomen.

De stichting van genoemde universiteit, nabij Pretoria, kwam voort uit een nijpende behoefte aan goed opgeleid medisch personeel, in het bijzonder gerecrueteerd uit de negerbevolking. In tegenstelling tot de situatie in westerse landen gaat Zuid-Afrika namelijk gebukt onder een tekort aan artsen, tandartsen en dierenartsen. Daarbij is rekening te houden met de omstandigheid dat de behoeften van de republiek Zuid-Afrika een breed spectrum vormen: enerzijds die van een hoog ontwikkeld en veeleisend stedelijk publiek, anderzijds die van een arme, voornamelijk op het platteland levende en onontwikkelde gemeenschap, die tot de Derde Wereld van Afrika moet worden gerekend. Onderwijsprogramma's en aan studenten te stellen handvaardigheidseisen dienen op al deze behoeften te worden afgestemd.

In het verleden zijn maar betrekkelijk weinig negers als arts of tandarts afgestudeerd, voornamelijk door een relatief tekort aan in aanmerking komende abiturienten. Zo bedroeg het aantal abiturienten in 1977 nog 11.000, maar in 1982 was het al tot 70.000 gestegen. Dit maakte een herziening van de opleidingsmogelijkheden voor negers noodzakelijk. Met de stichting van de MEDUNSA werd het land verrijkt met een veel omvattende universiteit op het gebied van de volksgezondheid, die was ingesteld op de behoeften van Zuid-Afrika als geheel en met een toelatingspolitiek die in de eerste plaats gunstig is voor negerstudenten. Dit betekent overigens niet dat andere etnische groepen van aanneming zijn uitgesloten.

De faculteit der tandheelkunde werd formeel opgericht in de laatste maanden van 1978. Voordien, in 1975, werden in een nabijgelegen kliniek al cursussen gegeven ter opleiding van 'dental therapists'. De ruimtelijke voorzieningen zijn ook thans nog beperkt, hoewel er al negen afdelingen bestaan. Tevens werd in 1981 begonnen met de opleiding van mondhygiënist. Zolang echter een nieuw gebouw nog niet gereed is (waarschijnlijk 1986) zal de toelating van tandheelkundige studenten beperkt blijven. Na 1986 hoopt men te beschikken over de grootste en best geëquipeerde opleidingsinstelling in Zuid-Afrika. Het faculteitsbestuur stelt zich voor dat dan per jaar 50 tandartsen, 50 'dental therapists' en 50 mondhygiënist zullen kunnen worden afgeleverd.

FINLAND

'Goals for Oral Health for the Year 2000'

Het thema 'Goals for Oral Health for the Year 2000' dat tegenwoordig de autoriteiten van de Fédération Dentaire Internationale zozeer bezighoudt, heeft ook in sommige lidstaten weerklank gevonden. Zo hebben bijvoorbeeld in Fin-

land – aldus de Newsletter van de FDI van mei 1984 – het departement van Volksgezondheid, de Finse beroepsorganisatie en de afdeling Parodontologie van het Tandheelkundig Instituut te Helsinki, in navolging van de gezamenlijke inspanningen van WHO en FDI, een lijst met desiderata speciaal voor Finland opgesteld. Deze ziet er als volgt uit (ter vergelijking zijn de door de FDI opgestelde mondiale getallen tussen haakjes vermeld):

1. In het jaar 2000 moet tenminste 70% (50%) van de 5-6-jarige kinderen een intact gebit hebben. Het mondiale percentage van 50 was in Finland in 1980 al bijna bereikt.
2. Bij 12-jarigen mag het gemiddelde DMF-getal niet hoger zijn dan 1.5 (3.0). De zeer hoge DMF-getallen van 1972, namelijk 8.6 waren in 1982 al teruggelopen tot 4.0.
3. Bij 98% (85%) van de 18-jarigen mag in het jaar 2000 geen gebitsverlies door tandziekten hebben plaatsgevonden. Ook hier was het mondiale doel van 85% in Finland al in 1982 bereikt.
4. Bij de personen tussen 34 en 44 jaar moet het percentage tandelozen in 2000 zijn gereduceerd tot 50 (50). In dit opzicht ligt Finland niet vóór op andere landen, omdat de vertegenwoordigers van deze groep opgroeiden in een periode dat cariës angstwekkend veel voorkwam en zelfs de jongeren uit deze categorie niet meer konden profiteren van de succesvolle preventieve programma's van de jaren zeventig.
5. Bij personen van 65 jaar en ouder mag het percentage tandelozen niet meer toenemen (met 25% zijn gedaald). In 1980 bedroeg het nog 67. In deze categorie zal zich de slechte gebitstoestand van de huidige volwassenen van 40 jaar en ouder nog wreken. Een duidelijke verbetering van de gebitstoestand van de Finse 65-plussers is vóór het jaar 2030 niet in zicht.

De gestelde doelen zullen natuurlijk niet automatisch worden bereikt. Daartoe zijn voortgezette inspanningen op het gebied van research en tandheelkundige gezondheidszorg onontbeerlijk.

Binnenland

PROMOTIE

A. H. B. M. Vermeulen

Op woensdag 27 juni 1984 promoveerde de heer A. H. B. M. Vermeulen (Nijmegen) tot doctor in de Geneeskunde aan de Katholieke Universiteit te Nijmegen, op een proefschrift getiteld: 'Een decennium evaluatie van partiële prothesen'. Promotor was Prof. Dr. A. F. Käyser, terwijl Dr. M. A. van 't Hof als co-referent optrad.

AFSCHEID PROF. DR. P. A. E. SILLEVIS SMITT ALS HOGLERAAR

Op donderdag 28 juni 1984 heeft Prof. Dr. P. A. E. Silleviss Smitt afscheid genomen als gewoon hoogleraar in de Prothetische Tandheelkunde aan de Vrije Universiteit te Amsterdam met het geven van een afscheidscollege getiteld 'Veranderingen'.

Met ingang van 1 juli jl. werd de heer Silleviss Smitt benoemd tot directeur-patiëntenzorg van het Academisch Ziekenhuis te Rotterdam. Deze wisseling van functie betekent gelukkig niet het einde van zijn lidmaatschap van het Algemeen Bestuur van de Stichting Nederlands Tijdschrift voor Tandheelkunde.

KLINISCHE AVOND VOOR TANDARTSEN TE ZWOLLE

Aankondiging programma 17 september 1984

Op maandag 17 september a.s. zal een klinische avond worden gehouden in de aula van het ziekenhuis 'De Weezenlanden' te Zwolle. Aanvang 20.00 uur.

Programma:

Dr. J. Rittersma: Chirurgie in de algemene praktijk.

G. J. van Beek: Kaakgewrichtschirurgie.

KLINISCHE AVOND VOOR TANDARTSEN TE BREDA

Aankondiging programma 9 oktober 1984

Op dinsdag 9 oktober a.s. zal een klinische avond worden gehouden in het St.-Ignatiusziekenhuis te Breda. Aanvang 20.15 uur.

Programma:

Dr. J. I. J. F. Vermeeren: Pathologie van de mondholte; een overzicht.

KATHOLIEKE UNIVERSITEIT TE NIJMEGEN

Aankondiging P.A.O.G.-cursus d.d. 12 oktober 1984

Het Bureau Post-Academisch Onderwijs Geneeskunde van de Katholieke Universiteit te Nijmegen kondigt, onder de titel 'Begeleiding en behandeling van de schisispatiënt' een cursus aan bestemd voor onder meer orthodontisten en tandartsen.

Beoogd wordt het inzicht in de schisisproblematiek te verdiepen en een overzicht te geven van de huidige stand van zaken met betrekking tot de multidisciplinaire behandeling van schisispatiënten.

In de morgen worden in pleno verschillende aspecten van het probleem besproken. In de middag kunnen de deelnemers verschillende op hun eigen discipline gerichte workshops volgen. Nadere inlichtingen zijn te verkrijgen bij bovengenoemd Bureau, postbus 9101, 6500 HB Nijmegen (tel. 080-51 70 51).

POSTACADEMISCH ONDERWIJS
TANDHEELKUNDE

Cursussen in de maand oktober

Hieronder volgt een herinnering aan de cursussen die in de maand oktober, onder auspiciën van het *Orgaan voor Post-academisch Onderwijs Tandheelkunde*, worden gegeven. Voor uitvoerige informatie wordt op deze plaats verwezen naar het 'rode' *cursusprogramma april '84-december '84*.

- RUG Orthodontische indicatie in de algemene praktijk, 4 oktober 1984.
 VU Gebruik cariësgevoeligheidstesten en fluoriden, 4 en 5 oktober 1984.
 RUU Precisie-ankers onder prothesen, 5 oktober 1984.
 RUG A-cursus parodontale diagnostiek, 5 en 6 oktober 1984.
 UvA Endodontologie I, basiscursus, 5 en 6 oktober 1984.
 VU Het vestigen van een praktijk, voorbereiding en uitvoering, 5, 12, 19 en 26 oktober 1984.
 KUN Recente ontwikkelingen m.b.t. de onlay, 12 en 19 oktober 1984.
 VU De overkappingsprothese, 20 oktober 1984.
 KUN Endodontologie, 25 en 26 oktober 1984.
 RUU A-cursus parodontale diagnostiek, 26 en 27 oktober 1984.

NEDERLANDS INSTITUUT VOOR DE
VOEDING (NIVV)

Aankondiging symposium 'Lichamelijke activiteit in relatie tot voeding en ziekte' d.d. 30 oktober 1984

In samenwerking met de *Nederlandse Vereniging van Diëtisten* (NVD) organiseert het *Nederlands Instituut voor de Voeding* op dinsdag 30 oktober a.s. (van 10.00-16.20 uur) in het Jaarbeurscongrescentrum te Utrecht, een symposium over 'Lichamelijke activiteit in relatie tot voeding en ziekte'.

Naast de uitreiking van de jaarlijkse *Wander-Diëtetiek-prijs* zullen acht sprekers het onderwerp van verschillende zijden belichten. Het symposium is bedoeld voor artsen, diëtisten, voedingsdeskundigen en andere belangstellenden. De kosten bedragen f 75,— (diëtisten f 40,—; studenten f 30,—), waarbij koffie, thee en lunch zijn inbegrepen.

Voor nadere informatie kan men zich wenden tot mw. L. A. Meulenbroek-van Wezel, Groenestein 9, 9301 TP Roden (tel. 05908-16043).

Agenda

Data der voornaamste wetenschappelijke congressen en vergaderingen in binnen- en buitenland.

* Eerste vermelding

1984

25 augustus

Eendaagse cursus Ned. Ver. voor Gnathologie 'Diagnosis facial pain, TMJ dysfunction and treatment'. Inl. secr. NVG, Statenplein 16a, 2582 EZ 's-Gravenhage.

25 augustus-1 september

72e Wereldjaarcongres FDI, Helsinki, Finland.

27-30 augustus

Vierdaagse (vervolg)cursus Ned. Ver. voor Gnathologie 'Diagnosis facial pain, TMJ dysfunction and treatment'. Inl. secr. NVG, Statenplein 16a, 2582 EZ 's-Gravenhage.

29-31 augustus

8e Jaarvergadering European Prosthodontic Association, Institute for Theoretical Sciences of the Semmelweis Medical University, Nagyvárad 4, H-1089 Budapest, Hongarije.

3-7 september

7e Congres Int. Association of Dentistry for the Handicapped, Sonesta Hotel, Amsterdam. Inl. mw. H. L. Tan, Brouwersgracht 210B, 1013 HD Amsterdam (tel. 020-22 98 76).

9-12 september

10th Annual Meeting Association for Dental Education in Europe (A.D.E.E.), Oslo, Noorwegen.

* 17 september

Klinische avond voor tandartsen in de aula van het ziekenhuis 'De Weezenlanden', Zwolle. Aanvang 20.00 uur. (Zie ook rubriek **Binnenland**.)

20 september

Klinische avond voor tandartsen in de collegezaal Tandheelkunde/Verloskunde, Ant. Deusinglaan 1, Groningen. Thema: 'Postacademisch onderwijs/bijzondere verrichtingen'. Aanvang 20.00 uur.

21 september

Najaarsvergadering Ned. Ver. voor Parodontologie, hoofdgebouw Vrije Universiteit, De Boelelaan, Amsterdam. Thema: 'Periodontal-restorative relationships'. Inl. secr. J. A. H. Tromp, Ant. Deusinglaan 1, 9713 AV Groningen, tel. 050-11 73 91.

22 september

WTA-cursus 'Reconstructive dentistry'. (Dr. P. Schärer.) Vrije Universiteit te Amsterdam. Inl. Dr. A. E. Bosman, Emmalaan 28, 3581 HV Utrecht. (Zie ook rubriek **Verenigingsverslagen en mededelingen**.)

* 22 september

Vergadering Vlaamse Wetenschappelijke Tandartsenvereniging. Onderwerp: Afteuze laesies en Candida-infecties van de orale mucosa. Inl. secr. G. Castelein, Jetselaan 165, 1090 Brussel, België.

3-6 oktober

8e Internationaal congres voor tandtechnici annex tentoonstelling 'dentechnica 84', KölnMesse, Congress-Centrum Ost, Keulen, West-Duitsland.

* 9 oktober

Klinische avond voor tandartsen, Ignatiusziekenhuis, Breda. Aanvang 20.15 uur. (Zie ook rubriek **Binnenland**.)

* 12 oktober

P.A.O.G.-cursus, Katholieke Universiteit te Nijmegen. Onderwerp: Begeleiding en behandeling van de schisispatiënt. Inl. Bureau P.A.-O.G., postbus 9101, 6500 HB Nijmegen. (Zie ook rubriek **Binnenland**.)

12-13 oktober

International Congres Function and Dysfunction of the Stomatognathic System, Padua, Italië. Inl. Dr. P. G. F. C. M. Battistuzzi, Philips van Leydenlaan 25, 6500 HB Nijmegen.

* 13 oktober

Symposium 'De tandheelkundige behandeling van de ouder wordende patiënt', Ned. Ver. voor Prothetische Tandheelkunde, Hoofdgebouw Vrije Universiteit, Amsterdam. Inl. secr. S. E. W. Engels, tel. 020-548 44 54. (Zie ook rubriek **Verenigingsverslagen en mededelingen**.)

* 19 oktober

WTA-cursus 'Kaakchirurgische ingrepen in de algemene praktijk'. (Prof. Dr. G. Boering.) Tandheelkundig Instituut te Utrecht. Inl. Dr. A. E. Bosman, Emmalaan 28, 3581 HV Utrecht.

* 25 oktober

74e Jaarvergadering 'Het Ivoren Kruis', Parkzaal, Musis Sacrum, Arnhem. Thema: 'T.G.V.O. in veranderend perspectief.'

26 oktober

Najaarsvergadering Ned. Tandheelkundig Genootschap, Orpheus, Apeldoorn.

26 oktober

75-jarig jubileum Amsterdamse Tandartsen Vereniging, Hotel Krasnapolsky, Amsterdam. Thema: 'Vestigingsbeleid regio Amsterdam'. Aanvang 15.00 uur. Inl. T. S. Ong, postbus 9812, 1006 AM Amsterdam (tel. 020-15 69 36).

- * 27 oktober
WTA-cursus 'New concepts in periodontology'. (Prof. M. Listgarten en Prof. J. Slots.) Gebouw Tandheelkunde U.v.A., Louwesweg 1, Amsterdam. Inl. Dr. A. E. Bosman, Emma-laan 28, 3581 HV Utrecht.
- * 30 oktober
Symposium 'Lichamelijke activiteit in relatie tot voeding en ziekte', Ned. Instituut voor de Voeding en Ned. Ver. van Diëtisten, Jaarbeurs congres- en vergadercentrum, Utrecht. Inl. mw. L. A. Meulenbroek-van Wezel, Groenestein 9, 9301 TP Roden (tel. 05908-16043). (Zie ook rubriek **Binnenland**.)
- 2 november
Dr. G. J. van Hoytema Stichting, cursus: 'Tandarts en totale prothese', Technische Hogeschool Twente.
- 2-3 november
Najaarsvergadering Ned. Ver. voor Mondziekten en Kaakchirurgie, Nijmegen. Inl. secr. J. M. Onland, Centraal Ziekenhuis, Metiusgracht 30, 1815 JB Alkmaar.
- 16 november
Najaarsvergadering Ned. Ver. van Tandartsen, Schouwburg Ogerterop, Meppel. Onderwerp: Beroepsuitoefening tandarts. Inl. secretariaat Lange-gracht 39, 3601 AJ Maarssen, tel. 03465-63511. (Zie ook rubriek **Verenigingsverslagen en mededelingen**.)
- 17 november
Najaarsvergadering Ned. Ver. van Tandartsen, Rotterdam. Onderwerp: Beroepsuitoefening tandarts. Inl. secretariaat Langegracht 39, 3601 AJ Maarssen, tel. 03465-63511. (Zie ook rubriek **Verenigingsverslagen en mededelingen**.)
- 19 november
Klinische avond voor tandartsen in het Tandheelkundig Instituut, Sorbonnelaan 16, Utrecht. Aanvang 20.00 uur.
- 22 november
Klinische avond voor tandartsen in de collegezaal Tandheelkunde/Verloskunde, Ant. Deusinglaan 1, 9713 AV Groningen. Thema: 'Het kaakgewricht, breed belicht. I'. Aanvang 20.00 uur.
- * 22 november
Najaarsvergadering Ned. Ver. voor de Studie van Sociale Tandheelkunde, Subfaculteit Tandheelkunde, U.v.A., Louwesweg 1, Amsterdam-Slotervaart. Inl. mw. A. Hoyng, Dijkgravenlaan 3A, 1181 PG Amstelveen. (Zie ook rubriek **Verenigingsverslagen en mededelingen**.)
- * 23 november
Algemene Vergadering Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde, Jaarbeurs congres- en vergadercentrum, Utrecht. (Gewijzigde datum.)
- * 23-24 november
Vergadering Vlaamse Wetenschappelijke Tandartsenvereniging. Onderwerp: Eisen waaraan de volledige prothese moet voldoen. Inl. secr. G. Castelein, Jetselaan 165, 1090 Brussel, België.
- 29-30 november
Congres 'Doping en Sport', Nationaal Instituut voor de Sportgezondheidszorg, Jaarbeurs Congreszaal, Utrecht.
- * 30 november
Interfacultaire Onderwijsdag Tandheelkunde, Vrije Universiteit te Amsterdam. Thema: Evaluatie van het tandheelkundig curriculum. Inl. A. J. J. Bast, vakgroep Sociale Tandheelkunde VU, tel. 020-548 44 76.
- * 6 december
Vergadering Vlaamse Wetenschappelijke Tandartsenvereniging. Onderwerp: Technieken en interpretatie van de orthopantomografische opnamen. Inl. secr. G. Castelein, Jetselaan 165, 1090 Brussel, België.
- 8 december
Endodontische dag, Ned. Ver. voor Endodontologie, Amsterdam. Inl. secr. J. M. Genet, Waalwijk 168, 4171 CJ Herwijnen (tel. 04188-1894).
- * 14 december
3e Congres Ned. Ver. voor Gnathologie, Kurhaus, Scheveningen. Thema: 'Kaakgewrichts-problemen; therapeutische mogelijkheden'. Inl. A. van Aarem, Statenplein 16a, 2582 EZ 's-Gravenhage. (Zie ook rubriek **Verenigingsverslagen en mededelingen**.)
- 14-15 december
Symposium 'Infecties in hoofd en hals', Postgraduate training Centre for Mouth, Head & Neck Pathology, Congrespaleis, Brussel, België. Inl. mw. C. Renard, Hertog Janlaan 71-73, B-1080 Brussel, België.
- 1985
- * 3-5 januari
2nd International Conference 'Clinical and basic factors influencing bone growth', University of California, Los Angeles, V.S.
- 31 januari
Klinische avond voor tandartsen in de collegezaal Tandheelkunde/Verloskunde, Ant. Deusinglaan 1, Groningen. Thema: 'Xerostomie'. Aanvang 20.00 uur.
- * 15-16 maart
Symposium 'Chemopreventie van de plaque', Amsterdam. Inl. Prof. Dr. H. H. Renggli, Katholieke Universiteit te Nijmegen. Inl. 080-51 40 40.
- * 19-22 maart
Internationale tentoonstelling intra- en extramurale gezondheidszorg MEDICA '85, Jaarbeurshallen, Utrecht.
- 28 maart
Klinische avond voor tandartsen in de collegezaal Tandheelkunde/Verloskunde, Ant. Deusinglaan 1, Groningen. Thema: 'Het kaakgewricht, breed belicht. II'. Aanvang 20.00 uur.
- * 22-24 mei
International Congress on Tissue Integration in Oral and Maxillo-facial Reconstruction, Congrespaleis, Brussel. Inl. Prof. Dr. D. van Steenberghe, Kapucijnenvoer 7, B-3000 Leuven, België.
- 30 mei
Klinische avond voor tandartsen in de collegezaal Tandheelkunde/Verloskunde, Ant. Deusinglaan 1, Groningen. Thema: 'Onderzoek- en onderwijsmarkt'. Aanvang 20.00 uur.
- * 31 mei
Algemene Vergadering Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde, Jaarbeurs congres- en vergadercentrum, Utrecht.
- * 22 november
Algemene Vergadering Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde, Jaarbeurs congres- en vergadercentrum, Utrecht.